

Extrapool

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 435.000

Over de instelling

De Kulturele Nijmeegse Universele Stichting (hierna: Extrapool) is sinds 1983 actief in de risografie of stencildrukkunst. Op de hoofdlocatie in Nijmegen beschikt de instelling over een stencilwerkplaats, een boekbindatelier en diverse woon- en werkruimtes voor kunstenaars. Hier brengt zij uiteenlopende makers samen in 'sound, art en print' en faciliteert zij een maakproces waarin ruimte is voor cross-overs en onverwachte uitkomsten. Tevens experimenteert de instelling met nieuwe manieren om proces en uitkomsten aan het publiek te presenteren. Extrapool heeft in Amsterdam een tweede werkplaats en wordt geregeld gevraagd om in het buitenland haar kennis te delen.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.44 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert de Kulturele Nijmeegse Universele Stichting geen subsidie toe te kennen.

De deskundigheid van Extrapool op het gebied van de stencildrukkunst staat volgens de raad buiten kijf: ze is op dit gebied toonaangevend, zowel in Nederland als internationaal. De raad vindt de ontwikkelfunctie van de instelling echter niet overtuigend: de focus van de instelling ligt meer bij de presentatiefunctie en het *faciliteren* van makers door de werkplaats ter beschikking te stellen, dan bij het gericht *begeleiden* van makers in hun ontwikkeling of bij gerichte ontwikkeling van het genre. De raad vindt de plannen onvoldoende uitgewerkt. Ook ontbreken concrete gegevens over in- en uitstroom. Extrapool heeft, vanwege de niche waarin ze actief is, een relatief smal bereik. Ten slotte heeft de raad vraagtekens bij het beloningsbeleid en de subsidieafhankelijkheid van de instelling, en kanttekeningen bij de reflectie op en toepassing van de codes.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De deskundigheid van Extrapool op het gebied van de stencildrukkunst staat volgens de raad buiten kijf. De instelling is op dit gebied toonaangevend, zowel in Nederland als internationaal. Extrapool is de aangewezen partij om

zich hard te maken voor behoud van de risografie als ambacht, door contact te zoeken met het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland.

De ontwikkelfunctie van Extrapool vindt de raad echter niet overtuigend. Hij ziet de potentie van de open processen die Extrapool wil organiseren, met name als het gaat om een werkwijze waarbij maken en presenteren aan publiek gelijk opgaan. Maar de plannen hiervoor zijn onvoldoende uitgewerkt.

Bovendien is niet duidelijk om hoeveel deelnemers en trajecten het gaat, welke rol de begeleiders spelen en wat de leeropbrengst daarvan is. De beschreven werkvormen en begeleiders zijn relatief conventioneel en de toegevoegde waarde van de beoogde kruisbestuiving met onder meer geluidskunst en performance wordt onvoldoende duidelijk.

Naar het oordeel van de raad ligt de focus van Extrapool al met al meer bij het ter beschikking stellen van werkplaats en presentatieruimten, dan bij het gericht begeleiden van makers in hun eigen ontwikkeling of in de ontwikkeling van het genre.

Vernieuwing

De vorm van de in 2020 gestarte, zogeheten 'Klutser Weekenden' waarbij publiek een totaalprogramma beleeft met nieuw beeldend werk, experimentele muziek en kleine interventies in de ruimte, vindt de raad aansprekend. Dat geldt ook voor de wens om een tweede projectruimte in Nijmegen te openen voor langere werktrajecten, waarbij een groter publiek kan worden ontvangen. Uit de plannen blijkt echter niet hoe realistisch en haalbaar dit is.

De raad vindt het verstandig dat Extrapool zich wil oriënteren op verdere professionalisering van de organisatiestructuur en op een eerlijker beloningsbeleid. Ook daarover mist de raad echter concrete informatie.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Extrapool heeft voor de honorering en salariëring jarenlang het minimumloon gehanteerd en heeft pas recent stappen gezet naar een meer marktconform tarief en betere afspraken over de werklastverdeling. De raad vindt dit een goede ontwikkeling, maar het nieuwe tarief is nog bescheiden ten opzichte van het functie- en loongebouw van De Zaak Nu en er worden nog veel onbetaalde uren gemaakt. Van echt eerlijke beloning is dus nog geen sprake. Extrapool is niet aangesloten bij een cao en zegt te streven naar verbetering, maar de raad mist op dit vlak een concrete aanpak. Bovendien constateert hij dat verbetering van de beloningspraktijk afhankelijk zal zijn van de beoogde opschaling van de begroting, en dus kwetsbaar.

Extrapool heeft een sterke balanspositie, waardoor de financiële risico's op het vlak van liquiditeit en solvabiliteit klein zijn. Wel had de raad graag een

steviger onderbouwing van en toelichting op de beoogde opschaling van de begroting gezien. Bovendien neemt de afhankelijkheid van overheidssubsidies, die al groot is, toe. Dat maakt de instelling kwetsbaar. De beschreven risicostrategie voor tegenvallende financiering - het schrappen van activiteiten - getuigt volgens de raad niet van een ondernemende houding.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Van een actief beleid op het gebied van educatie en participatie lijkt bij Extrapool de afgelopen periode geen sprake te zijn geweest.

In haar plannen noemt de instelling wel een aantal beoogde inspanningen, waaronder een Riso-avond waar een breed publiek op een informele manier kennis kan maken met de stencilmachine, een *summerschool* met workshops voor kinderen in het AZC Nijmegen, en een samenwerking met het Eindhovense Carte Blanche, waarbij mensen met een beperking betrokken zijn. De raad mist echter een meer structurele aanpak van de educatieve en participatieve inspanningen. Onduidelijk is of de eerdere samenwerking met ArtEZ Zwolle een vervolg krijgt.

Extrapool zegt een breed publiek te trekken, afhankelijk van de geprogrammeerde activiteit. Ze beschrijft echter ook een kleine, loyale kerngroep van bezoekers, die hoofdzakelijk bestaat uit kunstenaars en makers uit de lokale culturele scene. In hoeverre het Extrapool lukt om een breder publiek van geïnteresseerden te bereiken is de raad dan ook niet duidelijk - ook omdat bezoekersaantallen en nadere gegevens over de publiekssamenstelling ontbreken.

De instelling ambieert een breder en groter publiek, en wil dat bereiken door het maakproces beter te ontsluiten, onder meer op een tweede, nog te vinden locatie in Nijmegen. De raad mist echter een duidelijke analyse van de gewenste doelgroepen en van de stappen die nodig zijn om die te interesseren. Het marketingplan vindt de raad in dat licht te generiek.

Geografische spreiding

Extrapool is gevestigd in Nijmegen, heeft daar al een lange geschiedenis en is er van waarde binnen het culturele bestel. De instelling noemt verschillende partijen uit de stad waarmee ze samenwerkt, maar het valt de raad op dat deze samenwerkingsverbanden tot op heden een weinig intensief of structureel karakter lijken te hebben. Ook oriënteert Extrapool zich nog op een passende samenwerking in het kader van de Cultuurregio 025.

Dat Extrapool internationaal wordt gezien als belangrijke speler op het gebied van risografie staat vast. De instelling deelt haar specifieke kennis in het buitenland en haalt buitenlandse kunstenaars naar Nederland. De rol

die Extrapool in het nationale veld speelt, is volgens de raad beduidend minder overtuigend. De raad is van mening dat Extrapool zich sterker zou kunnen verbinden met de vakopleidingen waarbinnen de bij risografie betrokken technieken sterk in opkomst zijn. Ook mist hij in de aanvraag een reflectie op de verhouding met collega-instellingen, zoals de andere leden van het Platform Werkplaatsen.

Toepassing Fair Practice Code

De raad plaatst kanttekeningen bij het beloningsbeleid van Extrapool. Bovendien constateert hij dat verbetering van de beloningspraktijk afhankelijk is van de beoogde opschaling van de begroting, en dus kwetsbaar. Daarnaast mist de raad reflectie op andere aspecten van de Fair Practice Code, zoals transparantie, duurzaamheid en vertrouwen, in het geheel.

Toepassing Governance Code Cultuur

Extrapool reflecteert summier op de Governance Code Cultuur. Ze werkt pas relatief kort, sinds 2018, met een bestuursmodel. Leden van de raad van advies zijn toen gevraagd bestuursleden te worden. De instelling hanteert een non-hiërarchische organisatiestructuur zonder directie, waarbij een dagelijks bestuur van vijf personen de schakel vormt tussen bestuur en programmteam. Het is de raad niet duidelijk hoe de verantwoordelijkheden en bevoegdheden in dit model zijn belegd. Ook maakt de instelling nauwelijks inzichtelijk hoe het onafhankelijk toezicht wordt toegepast. Afspraken over onder meer belangenverstrengeling, bezoldiging en opvolging van bestuursleden lijken nog niet zwart op wit te staan. De instelling geeft aan dat verdere professionalisering van de organisatie ook een andere rol betekent voor bestuur en 'dagelijks bestuur', maar beschrijft hier geen visie op. Wel waardeert de raad het dat Extrapool op dit vlak van plan is opnieuw advies in te winnen bij Cultuur+Ondernemen.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Extrapool hanteert een brede opvatting van diversiteit die de raad vooral duidelijk terugziet in de programmering: zowel in de reeds gerealiseerde als voorgenomen programma's is ruimte voor thema's zoals racisme, gender en kansenongelijkheid. Die brede opvatting van diversiteit lijkt echter niet bepalend voor de verdere werkwijze van Extrapool. Zo geeft de instelling bijvoorbeeld aan dat het nooit beleid is geweest om diversiteit in de eigen organisatie te agenderen. Wel kondigt de instelling een aantal stappen aan, waaronder verschillende manieren om met meer divers personeel in aanraking te komen. Deze plannen zijn echter nogal vrijblijvend geformuleerd; de raad mist hier een meer daadkrachtige aanpak. Ook betreurt de raad het dat Extrapool pas in 2024 een duidelijker doelgroepenbeleid nastreeft.